Prof. Sakari Melander
3.12.2021

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Asia: **Hallituksen esitys (HE) 227/2021 vp** eduskunnalle laiksi rikosasioita koskevaa eurooppalaista tutkintamääräystä koskevan direktiivin täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Aluksi

Käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rikosasioita koskevaa eurooppalaista tutkintamääräystä koskevan direktiivin täytäntöönpanosta annettua lakia (430/2017) siten, että lakiin lisättäisiin säännökset muutoksenhausta koskien Suomessa annettuja tutkintamääräyksiä.

Lausuntonani esitän kunnioittavasti seuraavan.

Esityksessä ehdotetun sääntelyn tausta

EU:ssa annettu eurooppalaista tutkintamääräystä koskeva direktiivi 2014/41/EU on saatettu kansallisesti voimaan vuonna 2017 säätämällä rikosasioita koskevasta eurooppalaisesta tutkintamääräystä koskevan direktiivin täytäntöönpanosta annettu laki (jäljempänä EIO-laki). Direktiivi on pantu kansallisesti täytäntöön niin sanotulla sekamuotoisella voimaansaattamistavalla, mikä merkitsee, että direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset on EIO-lailla säädetty suoraan lakina noudatettaviksi, minkä lisäksi EIO-laki sisältää tietyiltä osin myös asiasisältöistä sääntelyä.

Eurooppalaista tutkintamääräystä koskevan direktiivin 14 artikla sisältää määräyksen oikeussuojakeinoista tutkintamääräyksen antamiseen ja sen täytäntöönpanoon liittyen. Direktiivin 14(2) artiklan mukaan eurooppalaisen tutkintamääräyksen antamisen aineelliset perusteet on

mahdollista riitauttaa vain nostamalla kanne määräyksen antaneessa valtiossa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta perusoikeuksien turvaamista täytäntöönpanovaltiossa. Eurooppalaista tutkintamääräystä koskevaa direktiiviä kansallisesti täytäntöönpantaessa katsottiin, että tutkintamääräyksen antaminen ei ole sellainen oikeuksia ja velvollisuuksia koskeva päätös, johon perustuslain (731/1999) 21 §:n mukaan tulisi olla oikeus saada tuomioistuimen päätös, minkä vuoksi EIO-lain 20.4 §:iin otettiin säännös, jonka mukaan Suomessa annettuun eurooppalaiseen tutkintamääräykseen ei saa hakea muutosta valittamalla (ks. HE 29/2017 vp, s. 55–56). Direktiiviä täytäntöönpantaessa katsottiin, että riittävänä oikeussuojakeinona tällaisessa tilanteessa toimii esimerkiksi oikeudenkäymiskaaren (4/1734) 17:25.3:n säännös, jonka mukaan tuomioistuin voi arvioida, mikä merkitys asiassa annetaan lainvastaisesti hankitulle todisteelle (HE 29/2017 vp, s. 56). Lisäksi katsottiin, että vasta varsinaista tutkintatoimenpidettä koskeva päätös on sellainen, jolla on vaikutusta yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin, ja että tutkintamääräyksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevassa päätöksessä samoin kuin tutkintamääräyksen antamista koskevassa päätöksessä on kysymys valtioiden välisen yhteistyön toteuttamisesta (HE 29/2017 vp, s. 116).

EU-tuomioistuin on 11.11.2021 antanut ratkaisun C-852/19, *Gavanozov II* (ECLI:EU:C:2021:902), jossa se on katsonut, että vaikka eurooppalaista tutkintamääräystä koskeva direktiivi ei sisällä määräystä tutkintamääräyksen antamista koskevien täydentävien oikeussuojakeinojen säätämisestä kansallisesti vastaavissa tilanteissa käytössä olevien oikeussuojakeinojen lisäksi, EU:n perusoikeuskirjan oikeussuojaa koskeva 47 artikla asettaa jäsenvaltioiden kansalliselle lainsäädännölle vaatimuksia nimenomaan tutkintamääräystä koskevien oikeussuojakeinojen suhteen. EU-tuomioistuin katsoi, että henkilöillä, joiden unionin oikeudessa turvattuja oikeuksia ja vapauksia on loukattu ja joita tutkintamääräyksessä koskevat tutkintatoimenpiteet koskevat, on oltava käytettävissään asianmukaiset oikeussuojakeinot, joiden avulla he voivat riitauttaa tutkintatoimenpiteiden sääntöjenmukaisuuden ja tarpeellisuuden (tuomion 33 kohta). Tämä merkitsee tuomioistuimen mukaan sitä, että kyseisellä henkilöllä on oltava mahdollisuus hakea muutosta eurooppalaiseen tutkintamääräykseen, jolla näiden toimenpiteiden täytäntöönpanosta päätetään (tuomin 35 kohta). EU-tuomioistuin katsoi lisäksi, että jos jäsenvaltion lainsäädäntöön ei sisälly tutkintamääräyksen antamiseen kohdistuvaa oikeussuojakeinoa, direktiivin 11(1)(f) artiklan perusoikeuksien toteutumista koskevaa kieltäytymisperustetta on sovellettava systemaattisesti, koska sellaisen tutkintamääräyksen täytäntöönpano, joka johtaa perusoikeuskirjan 47 artiklan loukkaukseen, ei ole keskinäisen luottamuksen ja vilpittömän yhteistyön mukaista (tuomion 59–61 kohta).

Edellä mainittu EU-tuomioistuimen ratkaisu nähdäkseni varsin selvästi edellyttää, että kansallisessa oikeudessa on säädettävä riittävistä oikeussuojakeinoista nimenomaan tutkintamääräyksen antamiseen liittyen. EU-tuomioistuimen ratkaisusta on luettavissa, että tilannetta, jossa oikeussuoja voi toteutua vasta tutkintamääräyksessä mainittua tutkintatoimenpidettä toteutettaessa, ei ole pidettävä riittävänä, vaan tämän lisäksi yksilöllä on oltava mahdollisuus hakea muutosta tutkintamääräyksen antamiseen (tuomion kohta 35). Jos jäsenvaltion kansalliseen oikeuteen ei sisälly riittävää muutoksenhakuoikeutta koskevaa sääntelyä, EU-tuomioistuimen ratkaisun perusteella toisen jäsenvaltioiden olisi kieltäydyttävä tällaisen jäsenvaltion antamien tutkintamääräysten täytäntöönpanosta. Lisäksi on vielä todettava, että EU-tuomioistuimen ratkaisun edellä mainitussa 59–61 kohdassa toteaman vuoksi asiaa koskevan kansallisen lainsäädännön antamisella on kiire. Esityksessä (s. 7) todetaankin, että tutkintamääräysten antaminen kotietsinnän ja takavarikon suorittamiseksi sekä todistajan videokuulemiseksi on EU-tuomioistuimen ratkaisun vuoksi väliaikaisesti jouduttu keskeyttämään.

Esityksessä omaksuttu sääntelymalli

Esityksessä ehdotetaan, että EIO-lakiin lisättäisiin edellä mainituista syistä uusi 23 a §, jossa säädettäisiin oikeussuojakeinoista eurooppalaiseen tutkintamääräykseen. Ehdotetun säännöksen 1 momentissa säädettäisiin oikeussuojakeinosta syyttäjän antamaa tai vahvistamaa tutkintamääräystä koskien. Tutkintamääräyksen kohde voisi saattaa tutkintamääräyksen antamisen edellytysten olemassaolon käräjäoikeuden tutkittavaksi. Vaatimuksen käsittelyyn sovellettaisiin, mitä pakkokeinolain (806/2011) 3 luvun 1 §:ssä säädetään. Pakkokeinolain mainitussa säännöksessä säädetään vangitsemisesta päättävästä viranomaisesta. Viittaussäännös tarkoittaisi, että EIO-lain 23 a §:n 1 momentissa tarkoitetun vaatimuksen käsittelyn suhteen toimivaltainen olisi ensisijaisesti syyteasiaa käsittelevä tuomioistuin, mutta myös muu käräjäoikeus voisi olisi toimivaltainen vaatimuksen käsittelemään, jos asian käsittely kävisi sopivasti päinsä. Asia voitaisiin käsitellä myös yhden tuomarin kokoonpanossa.

Ehdotetun 23 a §:n 2 momentissa taas säädettäisiin mahdollisuudesta kannella käräjäoikeuden tai hovioikeuden antamasta tutkintamääräyksestä tai 1 momentissa tarkoitetusta käräjäoikeuden päätöksestä.

Ehdotetun 23 a luvun 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa vaatimus tai kantelu olisi tehtävä 60 päivän kuluessa siitä, kun henkilön on katsottava saaneen tiedon tutkintamääräyksestä tai käräjäoikeuden päätöksen antamisesta.

Esityksessä ehdotettu sääntelymalli on nähdäkseni lähtökohtaisesti perusteltu ja asianmukainen. Vaikka voidaan käsiteltävänä olevan esityksen perustelujen (s. 5) mukaisesti todeta, että voimassa oleva oikeussuojakeinoja koskeva sääntelymalli voi täyttää eurooppalaista tutkintamääräystä koskevan direktiivin 14 artiklassa asetetut vaatimukset, selvää nähdäkseni on, että direktiivin 14 artiklaa yhdessä EU:n perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa luettuna arvioiden voimassa oleva sääntely ei täytä EU-oikeuden asettamia vaatimuksia vaan sitä on hallituksen esityksessä ehdotetulla tavalla välttämättä täydennettävä. Ehdotettua sääntelyä voidaan pitää perusteltuna myös siksi, että esityksen suhdetta perustuslakiin ja säätämisjärjestystä koskevissa perusteluissa (s. 7) mainituin tavoin vahvistaisi perustuslain 21 §:ssä tarkoitettua oikeusturvaa ja sen sisältämää oikeutta muutoksenhakuun.

Muutoksenhakuoikeuden soveltamisala

Esityksessä omaksutun ratkaisun mukaan siinä ehdotettu muutoksenhakuoikeutta koskeva sääntely koskisi kaikkia Suomessa annettuja tutkintamääräyksiä, vaikka EU-tuomioistuimen Gavanozov II -ratkaisu koskee vain kotietsintää, takavarikkoa ja todistajan kuulemista videoyhteyden välityksellä. Esityksessä (s. 5) tätä perustellaan sillä, että on mahdollista, että EU-tuomioistuin antaa tulevaisuudessa vastaavanlaisia ratkaisuja myös muita tutkintatoimenpiteitä koskien.

Asiaa arvioitaessa on huomattava, että eurooppalaisen tutkintamääräyksen soveltamisala on varsin laaja sen kattaessa tutkintamääräystä koskevan direktiivin 3 artiklan mukaan kaikki tutkintatoimenpiteet tiettyjä yhteistä tutkintaryhmää koskevia poikkeuksia lukuun ottamatta. Tutkintamääräyksessä on direktiivin 1(1) artiklan mukaan kysymys tutkintatoimenpiteiden

toteuttamisesta todisteiden hankkimiseksi. Tutkintatoimenpide voi kuitenkin olla esimerkiksi kotietsintä, laite-etsintä, todistajan kuuleminen videon välityksellä tai telekuuntelu eli myös muu kuin EU-tuomioistuimen Gavanozov II -ratkaisussa tarkasteltu tutkintatoimenpide. Näin vaikuttaa siltä, että ehdotettu sääntely saattaa joissakin tilanteissa johtaa siihen, että EU:ssa toteutetun rikosoikeudellisen yhteistyön tilanteissa oikeussuojaa tarjotaan jossain määrin laajemmin kuin tilanteissa, joissa vastaavaa tutkintatoimenpidettä käytettäisiin vain kansallisesti. Kansallisissa tilanteissa pakkokeinojen käyttö on siinä mielessä kaksivaiheista, että pakkokeinon käyttämisestä annetaan erillinen päätös ja tämä päätös myöhemmin tutkintaviranomaisen toimesta tosiasiallisesti toimeenpannaan. Eurooppalaisessa tutkintamääräyksessä tutkintamääräyksen antaminen muodostaa näiden kahden vaiheen väliin oman vaiheensa, jota koskeva päätös nyt ehdotetaan saatettavaksi muutoksenhakuoikeuden kohteeksi.

Ehdotetun sääntelyn saattaisi näin arvioida joissain tilanteissa johtavan siihen, että eurooppalaisen rikosoikeudellisen yhteistyön puitteissa toteutettu todisteiden hankkiminen tietyin tutkintatoimenpitein olisi teoriassa laajemmin muutoksenhaun kohteena. Tällaista tilannetta ei voi sinänsä pitää aivan ongelmattomana, mutta toisaalta eurooppalainen asiaa koskeva yhteistyö on vaiheiltaan muutenkin erilaista kuin tutkintatoimenpiteiden toteuttaminen kansallisissa tilanteissa. Ongelmallisempana voitaisiinkin nähdäkseni pitää sitä, jos lainsäädäntötoimiin ei EU-tuomioistuimen Gavanozov II -ratkaisun johdosta ryhdyttäisi. Niin ikään ongelmallisena voitaisiin pitää sellaista lainsäädäntöratkaisua, jossa muutoksenhakuoikeutta koskeva sääntely rajattaisiin koskemaan vain mainitussa ratkaisussa tarkoitettuja tutkintatoimenpiteitä. Kuten edellä on todettu, EU-tuomioistuimen ratkaisu on luettavissa myös muihin tutkintatoimenpiteisiin soveltuvaksi, vaikka sen käsiteltäväksi saatettu ennakkoratkaisu koski vain kotietsintää, takavarikkoa ja todistajan kuulemista videoyhteyden välityksellä. Ehdotetun EIO-lain 23 a §:n soveltamisala on näin nähdäkseni perusteltu ja myös EU:n perusoikeuskirjan 47 artiklassa asetettujen vaatimusten mukainen.

Muutoksenhaun kohde

Ehdotetun 23 a §:n 1 momentin mukaan muutoksenhaku kohdistuisi siihen, ovatko edellytykset tutkintamääräyksen antamiselle olemassa. Esityksen perusteluissa ei tarkemmin selosteta, mitä momentissa tarkoitetulla tutkintamääräyksen antamisen edellytyksillä tarkoitetaan. Oletettavaa nähdäkseni on, että ilmaisulla tarkoitetaan eurooppalaista tutkintamääräystä koskevan direktiivin 6(1) artiklassa tarkoitettuja eurooppalaisen tutkintamääräyksen antamisen edellytyksiä. Asiasta olisi nähdäkseni selvyyden vuoksi syytä mainita lakivaliokunnan esitystä koskevassa mietinnössä, jotta ei synny väärää käsitystä esimerkiksi siitä, että tutkintamääräyksen antamista koskevassa muutoksenhaussa voisi arvioida esimerkiksi direktiivin 11 artiklassa tarkoitettuja kieltäytymisperusteita. Kieltäytymisperusteiden arviointi on direktiivin 11 artiklan mukaan täytäntöönpanoviranomaisen tehtävä.

Kanteluoikeus tuomioistuimen ratkaisusta

Ehdotetun EIO-lain 23 a §:n 2 momentin mukaan käräjäoikeuden tai hovioikeuden antamasta tutkintamääräyksestä tai 1 momentissa tarkoitetusta käräjäoikeuden päätöksestä saa kannella. Kanteluoikeus koskisi ensinnäkin niitä tilanteita, joissa tutkintamääräyksen EIO-lain 22 §:n 2 momentin nojalla antaa käräjäoikeus tai hovioikeus. Toiseksi kanteluoikeus koskisi ehdotetun 23 a

§:n 1 momentin tilanteita, joissa syyttäjän antama tai vahvistama tutkintamääräys on saatettu käräjäoikeuden tutkittavaksi.

Esityksen perusteluissa tiettyihin korkeimman oikeuden ratkaisuihin viitaten todetaan, että hovioikeuden kantelun johdosta antamaan ratkaisuun haettaisiin korkeimmalta oikeudelta muutosta valituslupaa pyytämällä. Tältä osin perusteluissa viitataan ratkaisuun KKO 1995:180. Sen sijaan silloin, jos kysymys on hovioikeuden antamasta tutkintamääräyksestä, siitä saataisiin kannella korkeimpaan oikeuteen pyytämättä valituslupaa. Tältä osin esityksen perusteluissa viitataan tuoreeseen ratkaisuun KKO 2021:53, jossa KKO on vahvennetussa jaostossa äänin 6–5 katsonut, että pääasiaa muutoksenhakuasteena käsitelleen hovioikeuden ensiasteena antamaa noutomääräystä koskevaan kanteluun ei tullut soveltaa valituslupaa koskevaa sääntelyä.

Koska ehdotetun sääntelyn tarkoitus on vahvistaa eurooppalaista tutkintamääräystä annettaessa käytössä olevia oikeussuojakeinoja ja koska EU-tuomioistuin on ratkaisukäytännössään antanut oikeussuojaa koskevalle EU:n perusoikeuskirjan 47 artiklalle melko laajan merkityssisällön myös eurooppalaista tutkintamääräystä koskien, edellä mainittu lähtökohta on nähdäkseni perusteltu. Jos kantelu hovioikeuden antamasta tutkintamääräyksestä edellyttäisi korkeimman oikeuden myöntämää valituslupaa, tutkintamääräyksen kohteen oikeussuoja ei samalla tavalla toteutuisi.

Esityksessä ei sen sijaan ehdoteta, että korkeimman oikeuden EIO-lain 22 §:n 2 momentin mukaan antamaan eurooppalaiseen tutkintamääräykseen voisi hakea muutosta. Esityksen perusteluissa (s. 6) tältä osin katsotaan, että oikeudenkäymiskaaren 31 luvun säännökset ylimääräisestä muutoksenhausta ovat riittävät, koska tilanteet, joissa vasta KKO antaa eurooppalaisen tutkintamääräyksen, ovat hyvin poikkeuksellisia. Nähdäkseni esityksessä esitetty ratkaisu on tältä osin perusteltu. Muunlainen ratkaisu olisi myös vastoin suomalaisen tuomioistuinjärjestelmän sekä Suomessa omaksutun muutoksenhakujärjestelmän perusteita.

Asian ratkaiseminen kansliassa ilman istuntokäsittelyä

Ehdotetun 23 a §:n 1 momentin mukaan siinä tarkoitetun asian voisi ratkaista myös kansliassa ilman istuntokäsittelyä, jos käräjäoikeus harkitsee sen soveliaaksi. Ehdotettu säännös on muotoiltu niin, että pääsääntönä olisi asian käsittely pakkokeinolain 3 luvun 1 §:ssä tarkoitetussa menettelyssä, joka voi tarkoittaa myös yhden tuomarin kokoonpanoa. Pääsääntö kuitenkin näin olisi ehdotetun 23 a §:n 1 momentissa tarkoitetun asian käsitteleminen suullisessa käsittelyssä, mutta asia voitaisiin ratkaista myös kansliassa ilman istuntokäsittelyssä, jos käräjäoikeus harkitsee sen soveliaaksi. Esityksen perusteluissa ei asiaa tältä osin erityisen kattavasti perustella vaan katsotaan (s. 5), että vangitsemisasioista poiketen asian käsittely kansliassa olisi mahdollinen tutkintamääräyksen luonteesta johtuen.

On huomattava, että ehdotettu 23 a §:n 1 momentin sääntely ei tältä osin muodostu erityisen tarkkarajaiseksi ja täsmälliseksi, ottaen myös huomioon, että esityksen perusteluissa ei ole tarkemmin käsitelty niitä tilanteita, joissa asian käsitteleminen kansliassa voisi olla soveliasta. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on hiljattain suullisen todistelun vastaanottamista hovioikeudessa käräjäoikeudessa laaditulta kuva- ja äänitallenteelta koskevassa asiayhteydessä arvioinut vastaavan soveliaisuusharkintaa korostavan arviointikriteerin väljyyttä tilanteessa, jossa arviointi on merkityksellistä perustuslain 21 §:ssä turvatun oikeusturvan kannalta ja kehottanut lakivaliokuntaa harkitsemaan säännöksen sanamuodon täsmentämistä (PeVL 43/2021 vp, 8–10 kohta).

Koska tutkintamääräyksen antaminen ainakin useimmissa tilanteissa EU-tuomioistuimen Gavanozov II -ratkaisun perusteella jo itsessään on perusoikeuksien kannalta merkityksellinen toimenpide ja koska EU:n perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitetun oikeussuojan ja perustuslain 21 §:ssä tarkoitetun oikeusturvan kannalta muutoksenhakuoikeuden käytännön järjestäminen on merkityksellistä, ehdotetussa EIO-lain 23 a §:n 1 momentissa olisi nähdäkseni syytä täsmällisemmin kuvata niitä perusteita, joiden käsilläollessa asian ratkaiseminen kansliassa ilman istuntokäsittelyä voisi olla soveliasta.

Ehdotetun sääntelyn aiheuttamat mahdolliset käytännön haasteet

EU-tuomioistuimen Gavanozov II -ratkaisussa omaksuma eurooppalaista tutkintamääräystä koskevan direktiivin 14(2) artiklan tulkinta merkitsee, että tutkintamääräyksen antamista koskevaan päätökseen tulee voida hakea muutosta tutkintamääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa. On kuitenkin huomattava, että tutkintamääräyksen kohde, esimerkiksi pakkokeinon kohde tai tutkintamääräyksellä tavoiteltava todistaja, asuu tai oleskelee toisessa jäsenvaltiossa, tutkintamääräyksen täytäntöönpanovaltiossa. Tutkintamääräys näin pääsääntöisesti annetaan tilanteessa, jossa toimenpiteen kohde on toisessa jäsenvaltiossa. Esityksessä tämän vuoksi ehdotetaan, että muutoksenhakuaika olisi tavanomaista pidempi, 60 päivää. Tätä on nähdäkseni sinänsä pidettävä perusteltuna.

Oletettavaa kuitenkin on, että ehdotettu sääntely aiheuttaa käytännön haasteita. Ei ensinnäkään ole erityisen selvää, milloin toisessa jäsenvaltiossa oleskelevan henkilön voi katsoa saaneen tiedon tutkintamääräyksestä. Tähän voi esityksen perusteluissa (s. 5) mainituin tavoin vaikuttaa myös se, minkälaisesta tutkintatoimenpiteestä asiassa on kysymys. Esityksen perustelujen (s. 5) mukaan se, milloin henkilön on katsottava saaneen tiedon tutkintamääräyksestä, olisi ratkaistava tapauskohtaisesti. Muutoksenhakuajan täsmällisen määrittämisen suhteen olisi ollut suotavaa, jos esityksen perusteluissa olisi hieman täsmällisemmin kuvattu esimerkiksi sellaisia tyyppitilanteita, joissa henkilön olisi katsottava saaneen tiedon tutkintamääräyksestä. Asian tapauskohtainen arviointi voi olla omiaan johtamaan vaihtelevaan asiaa koskevaan tulkintakäytäntöön, mitä ei voida pitää EU:n perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitetun oikeussuojan käytännön määrittymisen kannalta optimaalisena. Asialla ei kuitenkaan ole suoranaista vaikutusta muutoksenhakuajan pituuteen, joka ehdotetun sääntelyn mukaan kaikissa tilanteissa on 60 päivää. Muutoksenhakuajan alkamishetken määrittyminen jää ehdotetussa 23 a §:ssä kuitenkin epämääräiseksi, joskin lienee mahdotonta määritellä sitä ehdotetussa säännöksessä täsmällisemmin.

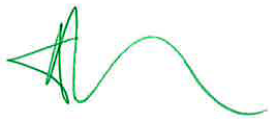
Käytännön haasteita voinee liittyä myös siihen, miten toisessa jäsenvaltiossa tutkintatoimenpiteen kohteeksi Suomessa annetun eurooppalaisen tutkintamääräyksen perusteella joutuva henkilö tosiasiassa käyttää muutoksenhakuoikeuttaan suomalaisessa tuomioistuimessa. Ehdotetun sääntelyn toimivuutta olisikin syytä seurata ja arvioida.

EU:n perusoikeuskirjan 47 artiklan laajempi vaikutus EU:ssa toteutetussa rikosoikeudellisessa yhteistyössä

Yleisesti voidaan todeta, että EU-tuomioistuin on hiljattain antanut useita EU:ssa toteutettua rikosoikeudellista yhteistyötä koskevia ratkaisuja, joissa on kiinnitetty oikeussuojaa koskevan EU:n perusoikeuskirjan 47 artiklan asettamiin vaatimuksiin. Tällaisia ratkaisuja on annettu Gavanozov

II -ratkaisun lisäksi muun muassa konfiskaatiodirektiivin soveltamiseen liittyen (yhdistetyt asiat C-845/19 ja C-863/19, DR ja TS **(**EU:C:2021:864)) sekä eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen 27(2) artiklassa tarkoitettua erityissääntöä koskevaan asiaan liittyen (yhdistetyt asiat C-428/21 PPU ja C-429/21 PPU, Openbaar Ministerie (EU:C:2021:876)). Selvää nähdäkseni on, että EU:n perusoikeuskirjan 47 artiklan asettamille vaatimuksille tulee jatkossa antaa aiempaa enemmän merkitystä EU:ssa toteutettua rikosoikeudellista yhteistyötä toteuttavia lainsäädäntöinstrumentteja valmisteltaessa. Asiaan olisi syytä kiinnittää korostunutta huomiota esimerkiksi lainvalvontaviranomaisen pääsyä sähköiseen todistusaineistoon koskevaa asetusehdotusta (ns. e-evidence asetusehdotus; ks. U 33/2018 vp ja sitä koskevat jatkokirjelmät ja edellä mainituista annetut eduskunnan valiokuntien lausunnot) valmisteltaessa ja arvioitaessa.

Helsingissä 3.12.2021

Sakari Melander
OTT, VT, rikosoikeuden professori